

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2017-03-16
Stockholm

Mål nr
P 5959-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-04-18 i mål nr P 5414-15, se bilaga A

KLAGANDE

1. T G

2. J M

3. Stora Jälkens Fiskevårdsförening

MOTPART

Katrineholms kommun
641 80 Katrineholm

SAKEN

Detaljplan för del av fastigheten X i Katrineholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktiges i Katrineholms kommun beslut den 15 juni 2015, § 165, att anta detaljplan för del av fastigheten X i Katrineholms kommun.

Dok.Id 1306368

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T G, J M och Stora Jälkens Fiskevårdsförening har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet att anta detaljplanen. I andra hand har de yrkat att den del av detaljplanen som avser anslutningen till väg 55 ska upphävas.

Katrineholms kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T G, J M och Stora Jälkens Fiskevårdsförening har vidhållit det som anförts tidigare och i olika inlagor tillagt i huvudsak följande.

Enligt planförslaget ska trafiken till och från planområdet ledas genom Sågmons sommarstugeområde. En privat väg ska enligt planbeskrivningen användas som utfart från planområdet utan att något avtal om detta har träffats med dem som äger vägen. Vägarna i sommarstugeområdet är smala grusvägar som går nära husen. Utfarten från sommarstugeområdet till väg 55 är inte trafiksäker eller lämplig för anslutning av trafik från ytterligare 23 villor. Trafikökningen kommer att få en betydande miljöpåverkan på området. Sikten är dålig och under rusningstrafik bildas långa köer. Ibland tvingas de boende i området som ska till Katrineholm att i stället svänga ut åt andra hållet och senare vända tillbaka mot Katrineholm. Övergångsställe till busshållplatsen saknas. Det har förekommit trafikolyckor på platsen. Deras synpunkter och förslag på bättre anslutningar till väg 55 har inte beaktats vilket är en brist i samrådet. Trafikverket har tidigare avstyrkt en sänkning av högsta tillåtna hastighet på den aktuella sträckan och inte heller godtagit ett förslag på utfart öster om planområdet. Kommunen har inte skapat en långsiktigt bra lösning i planen och friskrivit sig ansvaret genom att föreskriva enskilt huvudmannaskap för allmän plats inom planen.

Man har inte tagit hänsyn till den känsliga omgivningen vid planarbetet. Sjön ligger under skydd av länsstyrelsen för bevarande av flodkraften. Det finns en betydande risk för föroreningar i sjön pga. användning av bekämpningsmedel, oljor m.m. Det saknas

utredning om hur markens beskaffenhet påverkar möjligheterna att omhänderta dagvatten och någon lösning för omhändertagandet har inte presenterats. Inte heller har tekniska lösningar för avloppsledning som ska gå under ån presenterats. Viktiga frågor har därmed inte fått en allsidig belysning, varför miljökontoret bör yttra sig i ärendet och en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Katrineholms kommun har anfört i huvudsak följande. Det finns 66 bostäder i sommarstugeområdet idag. Planen innebär ett tillskott med 23 bostäder. Den tänkta vägen till planområdet är lika bred som övriga vägar i området. Länsstyrelsen har bedömt att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas i detta fall. Miljökontoret har deltagit i planarbetet och de åtgärder som krävs för att dagvattnet ska kunna omhändertas lokalt kommer att vidtas. Trafikverket har inte ansett att det behövs något övergångsställe vid utfarten till väg 55. Kommunen kommer inte att vidta några åtgärder vid utfarten. Det är Trafikverket som ansvarar för hastighetsbegränsningen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn i målet.

Eftersom planärendet inleddes före den 2 maj 2011 är det den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, som ska tillämpas i målet.

Mark- och miljööverdomstolens prövning i aktuellt mål är begränsad till frågan om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klagandena har angett eller som annars framgår av omständigheterna. Överprövningens omfattning är därmed beroende av utformningen av de bestämmelser som det överklagade beslutet grundas på samt innebär en kontroll av om kommunen har hållit sig inom det handlingsutrymme som medges i bestämmelserna och de krav som kan ställas på beslutsunderlag t.ex. och det finns brister i beredningsunderlaget (jfr MÖD 2014:12).

Klagandena i målet har bland annat framfört att den aktuella planen ska hävas på den grunden att den tänkta utfarten inklusive anslutningen av området till kollektivtrafiken inte kan genomföras på ett trafiksäkert sätt.

Av 2 kap. 2 § ÄPBL framgår att planläggning bland annat ska främja en ändamålsenlig struktur av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även en från social synpunkt god livsmiljö och goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark och vatten ska främjas. Enligt 3 § i samma kapitel ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet bland annat med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa och säkerhet samt möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp och annan samhällsservice. Vidare följer av 4 § bl.a. att behovet av trafikförsörjning och god trafikmiljö samt skydd mot trafikolyckor ska beaktas vid utformningen av bebyggelsemiljön inom områden med sammanhållen bebyggelse. Som en allmän princip gäller att det av en detaljplan ska framgå att åtgärder för att tillgodose de olika behov som den genererar kan genomföras (jfr Mark- och miljööverdomstolens avgöranden i mål P 4534-15 och P 1584-13).

Mark- och miljööverdomstolen kunde vid synen konstatera följande. För att få tillgång till barnomsorg, skola, vård och kommersiell service i Katrineholms tätort är de boende i det planerade villaområdet hänvisade till utfarten från Sågmons fritidshusområde till riksväg 55. För att komma till närmaste busshållplats mot Katrineholm behöver oskyddade trafikanter korsa den med såväl personbilar som tung trafik vältrafikerade riksvägen med en högsta tillåten hastighet om 100 km/h. Biltrafiken ut från området har väjningsplikt i förhållande till trafiken på riksvägen, varför framkomligheten begränsas av trafikbelastningen i kombination med den höga tillåtna hastigheten på riksvägen. Utfarten är idag enskild väg och omfattas inte av planen.

Att en säkrare lösning för de oskyddade trafikanterna bör skapas har under planprocessen påpekats av Trafikverket. I fråga om möjliga åtgärder framgår det av underlaget i målet att kommunen inte bedömer det samhällsekonomiskt försvarbart att anordna en planskild lösning för gångtrafikanter och att kommunens förslag på en gångpassage som korsar väg 55 vid busshållplatsen har avstyrkts av Trafikverket. Under synen har kommunen uppgett att några ytterligare åtgärder för att förbättra trafiksituationen vid utfarten inte planeras från kommunens sida och att det är Trafikverket som ansvarar för hastighetsbegränsningar på aktuell sträcka. Trafikverkets inställning till en sänkning av högsta tillåtna hastighet framgår inte av

underlaget. De enskilda klagandena har dock uppgett att Trafikverket tidigare avstyrkt ett sådant förslag.

Sammantaget framgår således inte av underlaget för planen hur utfarten från det nya området, särskilt anslutningen till kollektivtrafik, kommer att kunna lösas på ett trafiksäkert sätt. Genom att någon förändring vad gäller huvudmannaskapet vid utfarten inte ingår i planen kommer kommunen inte heller i fortsättningen att ha något ansvar för trafiksäkerheten vid anslutningen till väg 55. Trots att trafiksäkerheten på platsen är ett befintligt problem finner Mark- och miljööverdomstolen att planen står i strid med 2 kap. 3 och 4 §§ ÄPBL då det inte är utrett att det aktuella området är lämpligt för bebyggelse med hänsyn till möjligheterna att anordna trafik och kollektivtrafik så att en god trafikmiljö skapas. Kommunfullmäktiges beslut att anta planen ska därför upphävas.

Med hänsyn till ovanstående bedömning saknas det skäl för Mark- och miljööverdomstolen att ta ställning till de övriga invändningar som framförts av klagandena. Mark- och miljööverdomstolen noterar dock att frågan om strandskydd i förhållande till ån väster om planområdet inte synes ha beaktats i planarbetet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Birgitta Bylund Uddenfeldt och Eywor Helmenius, referent, samt tekniska rådet Karina Liljeroos.

Föredragande har varit Helen Agah.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-04-18
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 5414-15

KLAGANDE

1. J M

2. A S

3. T G

3. Stora Jälkens Fiskevårdsförening

4. Sågmons samfällighetsförening

MOTPART

Katrineholms kommun
641 80 Katrineholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut 2015-09-04 i ärende nr 403-4223-2015,
se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av fastighet X

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 444610

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Katrineholms kommun beslutade den 15 juni 2015, § 165, att anta detaljplan för del av fastigheten X i Katrineholms kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utbyggnad av 23 friliggande enbostadshus i anslutning till befintligt bostadsområde med närhet till tätorten Katrineholm. Beslutet överklagades av bl.a. J M, T G, A S, Stora Jälkens Fiskevårdsförening och Sågmons samfällighetsförening till Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen) som i beslut den 4 september 2015 avslog överklagandena.

J M, T G, A S, Stora Jälkens Fiskevårdsförening och Sågmons samfällighetsförening har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

J M, T G, A S, Stora Jälkens Fiskevårdsförening och Sågmons samfällighetsförening har yrkat, som det får förstås, att mark- och miljödomstolen ska upphäva beslutet att anta detaljplanen.

Katrineholms kommun har bestritt yrkandet.

UTVECKLING AV TALAN

J M, T G, A S har anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen har i sitt beslut underskattat de frågeställningar som gäller en säker trafiklösning för fotgängare och bilister på väg 55 mot Katrineholm. Det är redan idag stora svårigheter att ta sig ut på vägen och vintertid ökar svårigheterna ytterligare. Orsaken är till stor del att hastigheten är 100 km/h. Med de 23 planerade villorna kommer bilköerna inne i området öka. Vidare tillkommer skolbarn till området som idag saknar en säker lösning för att korsa väg 55 för att åka buss till

Katrineholm. Så länge inte en säker trafiklösning tagits fram för såväl fotgängare som bilister kan planen inte godkännas.

Stora Jälkens Fiskevårdsförening har i huvudsak vidhållit vad de anfört hos länsstyrelsen.

Sågmons samfällighetsförening har vidhållit vad de anfört hos länsstyrelsen.

Katrineholms kommun har anfört att kommunen inte har något ytterligare att tillägga i ärendet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Klagandena har i huvudsak framställt invändningar mot att planläggningen inte tar hänsyn till befintlig miljö, att kommunen enligt detaljplanen inte ska vara huvudman för allmänna platser, att planen medför en oacceptabel trafikökning och inte säkerställer en trafiksäker anslutning från planområdet till riksväg 55 samt att tomtmark förlagts inom strandskyddsområde.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

I fråga om strandskydd konstaterar domstolen att det av den antagna plankartan framgår att kvartersmarken förlagts utanför strandskyddsområdet. Domstolen gör därför bedömningen att det inte torde uppstå något tillämpningsproblem vid genomförandet av planen eftersom mark som enligt planen får tas i anspråk för bebyggelse ligger utanför strandskyddsområdet.

Vad gäller huvudmannaskapet för allmän platsmark konstaterar domstolen att det krävs särskilda skäl för att kommunen ska kunna avhända sig detta ansvar. I praxis har i fråga om särskilda skäl för enskilt huvudmannaskap föreligger beaktats

omständigheter såsom avståndet till tätorten, områdets karaktär, befintliga förhållanden i fråga om vägskötsel, förekomsten av kommunalt bedrivna anläggningar och de boende i områdets uppfattning i fråga om huvudmannaskap (se MÖD 2013:3).

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att de skäl för enskilt huvudmannaskap som kommunen angett i planhandlingarna är tillräckliga för att avvika från huvudregeln om kommunalt huvudmannaskap. Domstolen beaktar därvid särskilt följande. Planområdet nås via befintlig väg med enskilt huvudmannaskap i det angränsande området Sågmon, som består av 66 fastigheter med permanentboende och fritidsboende. Genomförandet av detaljplanen innebär att 23 fastigheter för permanentboende tillkommer i området. Det är således fråga om en begränsad utbyggnad av Sågmon som inte kan sägas förändra områdets ursprungliga karaktär. Det saknas vidare kommunalt bedrivna anläggningar i området. Den omständigheten att det föreligger ett visst motstånd mot detaljplanen bland boende i Sågmon och från samfällighetsföreningen talar visserligen mot enskilt huvudmannaskap. Vid en sammantagen bedömning finner dock domstolen att de omständigheter som talar för enskilt huvudmannaskap väger tyngre. Skäl att upphäva planen med anledning av huvudmannaskapet för allmänna platser föreligger därför inte.

Vad gäller planområdets anslutning till riksväg 55 konstaterar domstolen att de trafiksäkerhetsproblem som påtalats är befintliga och inte enbart hänförliga till den aktuella detaljplanen. Med beaktande av den begränsade trafikökning i området som förväntas vid genomförandet av planen bedömer domstolen att den intresseavvägning som kommunen gjort i fråga om trafikmiljön får anses godtagbar. Skäl att upphäva planen på den grunden föreligger således inte.

Mark- och miljödomstolen instämmer även i övrigt länsstyrelsens bedömning och finner inte skäl att upphäva kommunens antagandebeslut av aktuell detaljplan. Domstolen gör bedömningen att de överväganden som kommunen gjort i detaljplanen ligger inom kommunens handlingsutrymme och att kommunen har

gjort en godtagbar avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Vad klagandena har anfört föranleder ingen annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 maj 2016. Prövningstillstånd krävs.

Anders Wallin

Maria Bergqvist

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Anders Wallin, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist deltagit.